

Forretningslivet, at den da vil blive mindre end 4 Kr. i Gjennemsnit? Det bliver dog 2 Mill. Kr. i Alt. Ja, man kan end ikke sætte det dertil, det bliver meget, meget Mere, naar man medregner de forskjellige Maaleredstaber: Tønder, Skjæpper o. s. v. Tag blot Resolutionen af 30te Juni 1861 og se, hvad der bliver betalt for Justering og Omjustering, og man vil se, at det bliver en meget betydelig Sum blot for Stempeling af Mærker paa de forskjellige Maaleredstaber. Bekostningerne — der er foruden de nævnte ogsaa dem, som Undervisningen vil kræve, Regnebøger og forskjellige herhen hørende Apparater — ville blive meget betydelige. Selve det reiste Spørgsmaal om Justervæsenets Ordning maa vi ogsaa kræve ganske anderledes forberedt, inden Loven begynder at virke. Jeg maa altsaa med Hensyn til min Stilling til Loven i denne Session og med Hensyn til Forslaget under Nr. 7, kjøndt jeg er en varm Ven af Forslaget, gjentage: Vi vilde efter min Formening være ubestindige Venner af Forslaget, hvis vi søgte at tvinge det igjennem paa en saadan Maade, at Befolkningen ikke fik Leilighed til at overveie sin Stilling til Sagen. — Jeg skal gjøre en Bemærkning om den øvrige Stilling under Forhandlingerne, som jeg forøvrigt tror, Udvalgets ærede Drøfsører kjender. Jeg havde den Opfattelse, at Folkethinget ikke kunde vedtage denne Lov endelig i denne Samling, ogsaa af Hensyn til den almindelige Vælgerbefolkning umiddelbart foran et Valg, ikke fordi jeg nu egentlig tror, at det vilde blive et Valgspørgsmaal, thi jeg tror, at Befolkningen ville finde sig i de Byrder, der derved paalægges den, men fordi den ikke skal overrumples. Min Stilling i denne Sag, og jeg tror ogsaa flere Kollegers, var den, at vi ønskede en Afstemning her i Thinget for Systemet ved 2den Behandling, men forbeholdt os ved 3die Behandling at stemme for en motiveret Dagsorden, hvorved vi vel udtalte os for Systemet, men stillede bestemte Fordringer som Betingelse for at gaa ind paa Loven. Da vi nu imidlertid indrømmede, at det i saa Fald kun blev et Lovforslag, og Rigsdagen og Regjeringen ikke vilde faae Leilighed til at slutte sig sammen om selve Systemet, saa fandt vi, af Smødekommunen mod Hvertallets Stilling, paa, at vi ogsaa kunde gjøre det paa en anden Maade, der var fornuftig og begrundet i og for sig, saaledes at vi vilde give Loven, hvad enten det nu var af varm Kjærlighed eller kjøligt Venfkab, og altsaa i Hovedsagen vilde blive enige med Hvertallet og Regjeringen. Denne Smødekommens i vor Stilling i Udvalget

forekommer mig ikke skulde være mødt med den Afvisning fra Hvertallet, som sket er. Nu vil jeg indrømme, at af 11 Medlemmer ere 6 Hvertallet, og jeg indrømmer, at de 6 have det ministerielle Parti paa deres Side, saa de have jo egentlig en saadan Magt, at de ved den kunne herse, men vi maa dog tage Forbehold alligevel. Nu skal jeg bemærke, at der ikke i vort Forslag staar, at Justervæsenet skal gaa over til at blive en Statsinstitution for bestandig, ikke en Gang nu, men der staar, at fremtidig Bestemmelser derom skulle fastsættes ved Lov. Naar den ærede Formand for Udvalget, min ærede Sidemand (Thorup), derfor siger, at vi ville have en stor Stab af Embedsmænd, en stor Bygning osv., saa er det Fantasi; der staar ikke et Ord derom. Jeg veed ikke, om han vil være saa hange for en fornuftig Indretning ad Aare, f. Ex. til Efteraaret, naar vi forhandle den Sag, at han da vil modsætte sig en saadan. Men jeg har den Tillid til Rigsdagen, at den vil være fornuftig i den Henseende, og jeg har ogsaa den Forventning til Rigsdagen, at den ikke vil paalægge Befolkningen saa betydelige Byrder, ogsaa pekuniært, uden at sige: Vi ville hjælpe dem i den Henseende; vi ville ikke tillade, at en enkelt Kommune beskatter alle andre Kommuner i Landet, med indtil 50 pCt. Avance ved den Forretning, uden at man har overveiet det først. Da den ærede Drøfsører søgte en Forklaring af, hvad jeg mente med at være ministeriel eller ikke ministeriel, mente han, at jeg altid var antiministeriel, for jeg vilde, at Intet skulde have Fremme, og det var ogsaa det Standpunkt, der bestemte min Stilling i denne Sag. Nei, i konstitutionel Henseende har jeg ikke rørt det Mindste ved disse Forslag. Jeg har holdt det Spørgsmaal aldeles udenfor. Men Enhver kan jo se, hvad Forskjellen er. Den ærede Drøfsører har den Tillid til Ministeriet, at det nok skal passe vort Justervæsen, Betalingen, Formerne og alt Muligt, det skal det nok sørge for, og det kunne vi rolig overlade til det. Jeg har ikke den Tillid. Her er ikke Tale om store politiske Spørgsmaal, men her er Tale om Forholdene i dette enkelte Tilfælde. — Endnu en enkelt Bemærkning. Den ærede Drøfsører sagde, at vi faae mindst 6 Aar til Gjennemførelsen af det Forslag, inden det som forpligtet gennemføres efter Udvalgets samlede Forslag; ja, det skulde man have troet, men naar Drøfsøeren ikke tiltraadte vort Endringsforslag under Nr. 10, saa kan Udvalget ikke sige det længere. Thi der var rigtignok Ministerens Svar mig en stor Overraskelse. Jeg undskylder, at Udvalgets Hver-